

ที่ สธ ๐๙๐๒.๐๒/ว ๕๗๓/๕

ถึง สำนัก/กอง/ศูนย์/กลุ่ม/สถาบัน/สำนักงาน ในสังกัดกรมอนามัย

กองการเจ้าหน้าที่ขอส่งสำเนาประกาศกรมอนามัย ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๕ เรื่อง การคัดเลือกข้าราชการเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ (สายงานวิชาการสาธารณสุข) ราย นายชัชชนันท์ ปู่แก้ว ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ ตำแหน่งเลขที่ ๗๐๗ กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพวัยเรียน ศูนย์อนามัยที่ ๕ สระบุรี ทั้งนี้สามารถดูรายละเอียดของประกาศดังกล่าวได้ที่ <https://person.anamai.mioph.go.th>

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ จะเป็นพระคุณ

กองการเจ้าหน้าที่

โทร.๐ ๒๕๕๐ ๔๐๘๗

(สำเนา)

ประกาศกรมอนามัย

เรื่อง การคัดเลือกข้าราชการเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ
(สายงานวิชาการสาธารณสุข)

ด้วยกรมอนามัยได้คัดเลือกข้าราชการเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ สายงานวิชาการสาธารณสุข ราย นายชัชชนันท์ ปุ่แก้ว ตำแหน่งนักวิชาการ
สาธารณสุขปฏิบัติการ ตำแหน่งเลขที่ ๗๐๗ กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพวัยเรียน ศูนย์อนามัยที่ ๔ สระบุรี
ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๔ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ และหนังสือกรมอนามัย
ที่ สธ ๐๙๐๒.๐๒/ว ๒๕๐๕ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๕ พร้อมด้วยชื่อผลงาน เค้าโครงเรื่อง และสัดส่วนของผลงาน
ตามรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

หากมีผู้ต้องการทักท้วง ให้ทักท้วงภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศ ถ้าพบว่าข้อเท็จจริงมีมูล
ให้คณะกรรมการประเมินบุคคลรายงานอธิบดีกรมอนามัย เพื่อดำเนินการตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๗.๓ /ว ๕
ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๒ แต่ถ้าตรวจสอบแล้ว มีหลักฐานว่าข้อทักท้วงนั้นเป็นการกลั่นแกล้งหรือไม่สุจริต
ให้รายงานอธิบดีกรมอนามัยดำเนินการสอบสวนผู้ทักท้วงนั้น เพื่อหาข้อเท็จจริงและดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(ลงชื่อ) อรรถพล แก้วสัมฤทธิ์
(นายอรรถพล แก้วสัมฤทธิ์)
รองอธิบดีกรมอนามัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมอนามัย

สำเนาถูกต้อง

ชวรงค์สิทธิ์

(นายชาญกิตติ โภคารัตนกุล)

นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

กรมอนามัย

๒๑ กันยายน ๒๕๖๕

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง การศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท ๑ พื้นที่เขตสุขภาพที่ ๔

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ (เป็นระยะเวลาที่ดำเนินการจัดทำผลงาน ภายในระยะเวลา ๕ ปี)

กันยายน ๒๕๖๔ ถึง เมษายน ๒๕๖๕

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

การศึกษาด้านสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท ๑ พื้นที่เขตสุขภาพที่ ๔ ต้องใช้องค์ความรู้และประสบการณ์ทางระบาดวิทยาเพื่อตัดวงจรการเกิดโรคที่แหล่งรังโรค พาหะนำโรค และช่องทางการสัมผัส รวมถึงการใช้องค์ความรู้และประสบการณ์ทางด้านสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมป้องกันโรค COVID-19 ของบุคคล และองค์ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในเรื่องของความสะดวกและปลอดภัย การเว้นระยะห่าง และการระบายอากาศ ประกอบกับองค์ความรู้ในเรื่องของกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ พระราชกำหนดบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และประกาศศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน (Flow Chart) และเป้าหมายของงาน

๔.๑ สรุปสาระสำคัญ

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการศึกษาประเภทการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีหลักและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีเสริม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อศึกษาด้านสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด ประกอบด้วย (๑) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) (๒) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ (๓) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ตลาดประเภท ๑ พื้นที่เขตสุขภาพที่ ๔ และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท ๑ พื้นที่เขตสุขภาพที่ ๔ ประชากรในการศึกษา คือ ตลาดประเภท ๑ ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๔ จำนวน ๑๕๐ ตลาด สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจากตลาดที่พบผู้ป่วยโควิด 19 ในช่วงระยะเวลา เดือนกันยายน ๒๕๖๔ – ธันวาคม ๒๕๖๔ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๘ ตลาด และผู้บริหารตลาด จำนวน ๔๘ คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด พัฒนาโดยกรมอนามัย และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาด เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ทำการศึกษาระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๔ ถึง กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ นำเสนอข้อมูลสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด โดยใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และการกระจายแบบร้อยละ (Percentage Distribution) นำเสนอข้อมูลผลการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

๔.๒ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๔.๒.๑ ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ การทบทวนและศึกษาข้อมูลตลาดประเภท ๑ ในเขตสุขภาพที่ ๔ ศึกษาระหว่างด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษา

๔.๒.๒ เตรียมความพร้อมและวางแผนการลงพื้นที่ พร้อมกับแจ้งให้กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๔ รับทราบ เพื่อประเมินและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ประกอบกิจการตลาด และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๒.๓ ลงพื้นที่ประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด

๔.๒.๔ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผลการศึกษา

๔.๓ เป้าหมายของงาน

ตลาดมีการดำเนินการตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) เพื่อป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงจากการแพร่เชื้อโควิด 19

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๘ ตลาด ผ่านเกณฑ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) จำนวน ๑๙ ตลาด คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๘ และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) จำนวน ๒๙ ตลาด คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๒ จำแนกรายด้านพบว่า ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) ผ่านมากที่สุด จำนวน ๓๖ ตลาด คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๐๐ รองลงมาเป็นด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) ผ่าน ๒๖ ตลาด คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๑๗ และด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ผ่าน ๒๕ ตลาด คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๐๘

เชิงคุณภาพ

ข้อมูลมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ที่ได้จากการลงพื้นที่ประเมินมีความถูกต้อง และมีความครบถ้วนสมบูรณ์ และบรรลุวัตถุประสงค์ของผลงาน

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ (การนำผลงานไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนางาน)

๑. ทราบสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตามแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนา แก้ไข หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์กับประชาชน และก่อให้เกิดการสร้างการเรียนรู้ให้กับคนในสังคมได้อย่างแท้จริง

๒. นำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารตลาด รวมถึงการปรับปรุงมาตรการปลอดภัยสำหรับตลาดประเภท ๑ ให้สามารถปฏิบัติตามมาตรการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เกิดการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 ได้อย่างปลอดภัย

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ (ผลงานมีความยุ่งยากซับซ้อนในการดำเนินงานอย่างไร เช่น การตัดสินใจ แก้ไขปัญหา การใช้หลักวิชาการ หรือทฤษฎีที่ในการปฏิบัติงาน การบูรณาการงาน หรือเป็นความยุ่งยากของผู้วิจัยในการจัดทำผลงาน)

๑. ผู้วิจัยต้องทบทวนและนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาใช้ควบคู่กับการประเมินตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) และในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กฎหมายมีการปรับปรุงและเพิ่มเติมระเบียบข้อบังคับหลายฉบับ ทำให้ผู้วิจัยต้องติดตามทบทวนเพื่อให้ทันสถานการณ์ที่ยังคงความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง

๒. การสื่อสารและการสร้างความเข้าใจในรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินระหว่างผู้ประเมินและผู้ประกอบกิจการยังมีความเข้าใจที่แตกต่างกัน รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขในมาตรฐานที่ไม่ผ่านการประเมินต้องใช้งบประมาณ ทำให้ผู้ประกอบการตลาดยังไม่ให้ความสำคัญที่จะดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้ผ่านตามมาตรการ

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๑. ด้านบุคคล ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้ผู้ประกอบการตลาดบางพื้นที่ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ เนื่องจากมีการกักตัวตามคำสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดภารกิจดูแลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ในวันที่ลงประเมิน ทำให้ผู้วิจัยต้องลงเก็บข้อมูลซ้ำอีกครั้ง

๒. ด้านบริหารจัดการ ผู้ประกอบกิจการตลาดบางพื้นที่ไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการปฏิบัติตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) รวมถึงการไม่มีการพัฒนาตลาดให้เป็นไปตามมาตรฐานกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑

๙. ข้อเสนอแนะ (ให้เสนอข้อเสนอแนวคิด ๓ ด้าน ๑) ข้อเสนอเชิงนโยบาย ๒) ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ ๓) ข้อเสนอสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรนำมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด ไปกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาตลาดสด (ประเภท ๑) ทั่วประเทศ

๒. ควรมีการปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำกฎกระทรวงฯ ใช้ในการพัฒนายกระดับมาตรฐานการดำเนินงานตลาดสด ในการป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 และรองรับสถานการณ์โรคติดเชื้ออุบัติใหม่ (Emerging Infectious Diseases) และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ (Re-emerging Infectious Diseases) เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินตลาด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย และแกนนำผู้ขายของในตลาด เพื่อร่วมเป็นคณะกรรมการกำกับติดตามผู้ประกอบกิจการตลาด ผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการในการปฏิบัติตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในตลาดสดได้อย่างถูกต้อง เกิดการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง ควบคุม และปฏิบัติตามนัยแห่ง พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ตลาดในพื้นที่รับผิดชอบได้มาตรฐานตามหลักสุขาภิบาลหรือสุขอนามัย และสิ่งแวดล้อม

๓. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดควรวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาระดับตลาดสด เพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย และวางแผนการกำกับ ติดตาม ประเมินผลเป็นรอบระยะเวลาตามความเหมาะสมและสื่อสารให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

๔. ควรส่งเสริมให้มีชมรมผู้ประกอบการตลาด ชมรมผู้ขายของในตลาด มีการรวมกลุ่มในระดับจังหวัดและระดับเขต เพื่อให้เกิดการตื่นตัวและมีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดสดอย่างต่อเนื่อง โดยมีหน่วยงานราชการเป็นที่ปรึกษาและกระบวนการทำงาน หรือการตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ควรเป็นระเบียบที่สมาชิกชมรมร่วมกันกำหนดขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มผู้ให้บริการในตลาด (ผู้ขาย) และผู้ใช้บริการในตลาด (ผู้ซื้อ) เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างครอบคลุม

๒. ควรมีการศึกษาศถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสดที่ไม่พบผู้ป่วย Covid 19 เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาเครื่องมือให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และใช้เป็นแนวทางในกรณีที่มีโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำอื่นๆ ต่อไป

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

เว็บไซต์ศูนย์อนามัยที่ ๔ สระบุรี

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

นางสาวสุจิตรา ประทุมตรี สัดส่วนของผลงาน ๑๐ %

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

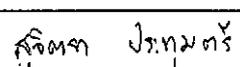
(นายชัชพันธ์ ปู่แก้ว)

(ตำแหน่ง) นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

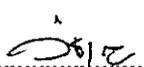
(วันที่) ๒๗ / มิถุนายน / ๒๕๖๕

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
นางสาวสุจิตรา ประทุมตรี	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

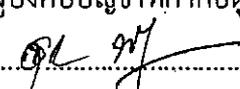
(ลงชื่อ) .....

(นายวิชาญ ดำรงค์กิจ)

(ตำแหน่ง) นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

(วันที่) ๒๗ / มิถุนายน / ๒๕๖๕

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) .....

(นางสุกานดา พัดพาดิ)

(ตำแหน่ง) นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ(ด้านสาธารณสุข)

(วันที่) ๒๗ / มิถุนายน / ๒๕๖๕

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ : คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีก
หนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้

แบบเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

(ข้อเสนอแนวคิดที่จะพัฒนางานในตำแหน่งที่ขอรับการแต่งตั้ง)

๑. เรื่อง การพัฒนาระดับตลาดสดประเภท ๑ ตามมาตรฐานตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่ พื้นที่เขตสุขภาพที่ ๔
๒. หลักการและเหตุผล (สรุปให้เห็นถึงความสำคัญและที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย)

ตลาดสด เป็นแหล่งซื้อขายวัตถุดิบและอาหารปรุงสำเร็จที่สำคัญ จึงเป็นสถานที่ที่ต้องมีการดูแลรักษาให้สะอาด และถูกสุขลักษณะอยู่เสมอ อีกทั้งปัจจุบันด้วยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ชีวิต คุณภาพชีวิต สังคม และเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาตลาดสดจะต้องพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารให้เป็นไปตามมาตรฐานกฎหมาย โดยอาศัยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๘ มาตรา ๓๔ ถึงมาตรา ๓๗ ซึ่งให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเพื่อควบคุมกิจการตลาดในพื้นที่ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของท้องถิ่น และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดหลักเกณฑ์สุขลักษณะของตลาด ซึ่งเจ้าของตลาดจะต้องปรับปรุงตลาดให้ถูกสุขลักษณะตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง สำหรับการพัฒนาระดับตลาดสดนำซื้อในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ กรมอนามัย โดยสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ ได้มีการทบทวนมาตรฐานตลาดสดนำซื้อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และมีมาตรฐานที่รองรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเป็น “ตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่” โดยแบ่งหลักเกณฑ์ออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental sanitation) ๒) ด้านสุขอนามัยส่วนบุคคล (Personal hygiene) ๓) ความปลอดภัยอาหาร (Food safety) และ ๔) ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer protection) และกำหนดระดับมาตรฐานไว้ ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับพื้นฐาน (๓ ดาว) ระดับดี (๔ ดาว) และระดับดีมาก (๕ ดาว) เขตสุขภาพที่ ๔ มีทะเบียนตลาดประเภท ๑ จำนวน ๑๕๐ แห่ง ผ่านการประเมินรับรองตลาดสดนำซื้อ (เกณฑ์เดิม) จำนวน ๑๕๐ แห่ง โดยผ่านในระดับพื้นฐาน ๑๒๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๐๐ ระดับดี (๓ ดาว) จำนวน ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๓ และระดับดีมาก (๕ ดาว) จำนวน ๑๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๗ และพบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในตลาดจำนวน ๔๘ ตลาด คิดเป็น ร้อยละ ๓๒ พบใน ๘ จังหวัด ซึ่งมีการระบาดในตลาดทุกขนาด รวมถึงตลาดค้าส่งขนาดใหญ่ที่พบการระบาด จำนวน ๓ ตลาด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ดังนั้น เพื่อพัฒนาตลาดสดนำซื้อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และมีมาตรฐานรองรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงมีข้อเสนอให้มีการศึกษาการพัฒนาระดับตลาดสดประเภท ๑ ตามมาตรฐานตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่ พื้นที่เขตสุขภาพที่ ๔ เพื่อยกระดับตลาดสดประเภท ๑ ให้เป็นไปตามมาตรฐานตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายให้ผ่านมาตรฐานตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่ ต้นแบบจังหวัดละ ๑ แห่ง

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข (ให้แสดงเนื้อหา สำคัญ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนการดำเนินการ (Flow Chart))

จากข้อมูลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ตลาดประเภท ๑ ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๔ ยังไม่ผ่านการประเมินตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่ ร้อยละ ๑๐๐ ประกอบกับผลการเฝ้าระวังสารปนเปื้อนในอาหารในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จำนวน ๑,๓๙๕ ตัวอย่าง พบการปนเปื้อน จำนวน ๑๓๗ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๒ กระจายทั้งครอบคลุมทั้ง ๘ จังหวัด หากประชาชนบริโภคอาหารที่ไม่สะอาด จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยเฉพาะโรคที่เกิดจากอาหารและน้ำเป็นสื่อ เป็นโรคที่ทางสากลจัดว่าเป็นโรคที่ป้องกันได้ และในเขตสุขภาพที่ ๔ โรคอุจจาระร่วงยังคงเป็นโรคที่มีอัตราป่วยสูงอยู่ในอันดับ ๑ ใน ๑๐ ของโรคที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเฉพาะโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน ในปี ๒๕๖๔ มีอัตราป่วย ๕๔๘.๗๔ ต่อประชากรแสนคน (สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๔ สระบุรี, ๒๕๖๔) ผลกระทบทางอ้อม ในด้านเศรษฐกิจ พบว่าเกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจจำนวนมาก เช่น เสียค่าใช้จ่ายด้านรักษาพยาบาล สูญเสียรายได้ และในด้านการค้า

พบว่าเขตสุขภาพที่ ๔ มีตลาดค้าส่งขนาดใหญ่ที่กระจายอาหารออกไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ หากผู้ประกอบการซื้อสินค้าไปจำหน่ายที่ไม่ถูกสุขลักษณะและมีการปนเปื้อน จะทำให้ประชาชนเกิดการเจ็บป่วยและเกิดการระบาดในวงกว้าง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนายกระดับตลาดประเภท ๑ ให้เป็นไปตามมาตรฐานตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่ เพื่อให้ประชาชนมีแหล่งซื้อวัตถุดิบและอาหารที่สะอาด ปลอดภัย ไม่ก่อโรค โดยแนวทางการดำเนินงานยึดหลักตามเกณฑ์มาตรฐานตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่ เป็นแนวทางหลักในการดำเนินงานร่วมกับแนวคิดการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วยภาคีเครือข่ายกลุ่มต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยใช้กระบวนการ AAIM มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑. Assessment ประเมินสถานการณ์จัดทำฐานข้อมูลตลาดในภาพรวมของเขตสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ และวางแผนการดำเนินงานพัฒนายกระดับตลาดสดประเภท ๑ ตามมาตรฐานตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่

๒. Advocacy ประสานสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการตลาด เพื่อพัฒนายกระดับตลาดสดประเภท ๑ ตามมาตรฐานตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่

๓. Intervention ดำเนินการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจประเมิน ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ปฏิบัติงาน ในหน่วยงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการตลาด สนับสนุนเอกสารคู่มือแนวทางการพัฒนาตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่ และเอกสารวิชาการสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานพัฒนาตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่ สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

๔. Management เกิดกระบวนการพัฒนายกระดับตลาดสดประเภท ๑ ตามมาตรฐานตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่ ในพื้นที่

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (แสดงผลสำเร็จของงาน รวมถึงการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนางาน)

๑. เกิดการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ภาครัฐ และเอกชน ในการขับเคลื่อนและพัฒนาตลาดสดของเขตสุขภาพที่ ๔ ให้ก้าวสู่ตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่

๒. ผู้ประกอบการตลาด ผู้จัดการตลาด ผู้ขายของในตลาดมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานพัฒนาตลาดสดให้สะอาด ปลอดภัย เป็นไปตามเกณฑ์ตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่

๓. ตลาดประเภท ๑ ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๔ มีการปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานตลาดสดนำซื้อ วิถีใหม่ เพื่อให้ประชาชนมีแหล่งซื้อและบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ลดความเสี่ยงจากการป่วยด้วยโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ รวมถึงลดความเสี่ยงจากโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ (Emerging Infectious Diseases) และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ (Re-emerging Infectious Diseases)

ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๑. ด้านบุคลากร ยังขาดบุคลากรที่มีศักยภาพที่สามารถดำเนินการเฝ้าระวังและวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจประเมิน ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงผู้ประกอบการตลาด

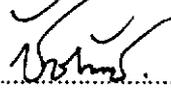
๒. ด้านงบประมาณ การพัฒนายกระดับตลาดในบางพื้นที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณในการปรับปรุงเพื่อให้ผ่านมาตรฐานตามที่กำหนด ดังนั้นควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะผู้ตรวจประเมิน และผู้ให้คำปรึกษา

๓. การบริหารจัดการข้อมูล ถ้าหากการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นระบบ จะส่งผลต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเครือข่ายการเฝ้าระวังอย่างเป็นระบบ เพื่อรองรับการส่งต่อข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ (ให้กำหนดเป็นตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้จริง)

ตลาดประเภท ๑ ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ ๔ ผ่านมาตรฐานตลาดสดนำชื่อ วิถีใหม่ ต้นแบบจังหวัดละ ๑ แห่ง

(ลงชื่อ) .....

(นายชัชฉันท ปู่แก้ว)

(ตำแหน่ง) นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

(วันที่) ๒๗ / มิถุนายน / ๒๕๖๕

ผู้ขอประเมิน